

Sakhno L.A. Learning students in the context of integral European educational space

Summary. The article is devoted to the systematic consideration of vocational and educational training of university students in the context of a single European educational space. Based on the integration processes that characterize higher education systems of European countries, the concept of reasonable professional teacher training university students. The structural components of professional pedagogical competence (motivation, contents, operational-activity, personal).

Key words: the system; the professional and pedagogical training; the university; the competence; the European integration processes in education.

УДК: 378.147

Синяєва Л.В., д.е.н., професор

Таврійський державний агротехнологічний університет

ЧИ СПРИЯЮТЬ ТЕСТИ ГЛИБОКОМУ ВИВЧЕННЮ ДИСЦИПЛІНИ ?

Анотація. Розглянуто проблеми, які виникли у сфері вищої освіти із впровадженням в Україні тестування спеціалістів. Виявлено позитивні та негативні сторони застосування даної методики.

Ключові слова: студент, професійна підготовка, тестування, творче мислення, контроль знань.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Економічний та соціальний розвиток України потребує висококваліфікованих фахівців. Для цього, крім розвитку ініціативи і творчих здібностей студентів, необхідна ґрунтовна фахова підготовка, що дозволить їм грамотно вирішувати питання управління підрозділами. Саме тому необхідно переходити від звичайної передачі інформації до керівництва пізнавальною діяльністю студентів, формуванню у них навичок самостійної роботи. На вирішення цього завдання суттєво впливає не тільки якість навчального процесу, результативність професійної підготовки, але й формування особистості сучасного фахівця здатного компетентно діяти і творчо мислити.

Цілі статті. Розглянути основні проблеми та тестову оцінку знань при організації самостійного вивчення студентами 75% навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка знань – одне з основних питань педагогіки. Тестова культура відіграє значну роль у суспільстві. У цьому сумнівів немає. Тести – це найбільш ринкова з усіх існуючих навчальних технологій. Вся різноманітність тестів зводиться до одного, найбільш примітивного різновиду – тестам з вибором відповіді. Тобто, тести – це, скоріш за все, дешевий і примітивний механізм формальної звітності у тих випадках, коли реальна наявність знань байдужа.

Найважливішим моментом, метою практичних занять, безперечно, є висвітлення практичної сторони діяльності підприємства. Але, слід зауважити, що не менше значення має й проведення контролю рівня теоретичних знань студентів. Нажаль для цього виду контролю не завжди вистачає часу, або цей час дуже обмежений і тому якість контролю рівня знань студентів знижується. Це пов'язано насамперед з тим, що не можна за короткий час виявити у процесі співбесіди рівень знань всіх студентів. Протягом відведеного за методикою на це часу можна вислухати повноцінні відповіді не більше ніж 3-4 студентів, а решта залишається неопитаними, а отже контроль їх знань не проводиться і це є негативним фактором. Саме бажання виправити цей недолік і є основою пошуку альтернативного методу перевірки теоретичних знань студентів. Виникає необхідність скоротити витрати часу на перевірку рівня знань одного студента, не погіршуючи якість цього контролю. Як свідчить досвід, поставлена задача вирішується через застосування тестових завдань.

В останні роки у нашому закладі, (як втім, і в інших) дуже активно почали застосовувати тестування в навчальному процесі. Така система навчання широко застосовується у західних країнах, але там, як правило, курс, що читається, жорстко прив'язаний до конкретних підручників і відображає їх концепцію, структуру, рівень складності. Більш того, така система навчання починається ще у школі і продовжується впродовж всієї кар'єри людини. Тестування спеціалістів є обов'язковою формою при прийомі на роботу, причому це не разове обстеження типу «коефіцієнту інтелекту», а система багатократного проведення перевірок, побудована на загальних методичних принципах. В Україні такого досвіду майже немає. Навчання економістів на заході здійснюється по рівнях, тобто поступово підвищується ступінь важкості і глибини матеріалу, що вивчається, в залежності від шкільної підготовки, факультету, спеціалізації навчального закладу.

Тестування – це перш за все, тренування пам'яті й розуму, за допомогою якого студенту легше оволодівати термінологією економічної

науки, економічною логікою, поняттями і категоріями. Залишаючи студента наодинці з тестами, викладач хоче навчити його самостійно аналізувати економічні процеси, користуватись різними методами, робити правильний вибір. Працюючи з тестами, студенти можуть самі визначити, наскільки глибоко вони засвоїли предмет, чи необхідно їм ще раз подивитись лекцію або підручник, одержати додаткову консультацію тощо. Інакше кажучи, система тестування дозволяє з'ясувати глибину знань студентів і достатньо швидко оцінити їх. З іншого боку, економічне навчання спрямовано не на вирішення окремих задач і визуджування термінів і категорій, а на розвиток того, що має назву «економічне мислення».

Економічне мислення – це уміння постійно застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних явищ, для більш глибокого розуміння оточуючої нас дійсності. Для того, щоби тестування, як метод навчання студентів економічним наукам, сприяло розвитку економічного мислення необхідно створити єдину систему екзаменаційного тестування, засновану на загальних, зрозумілих всім методичним принципам. Для студентів така система необхідна для усвідомлення того, що можливість отримати високу оцінку на іспиті здійсниться тільки при умові глибоких знань з дисципліни, що вивчається.

Але останнього часу в організації контролю знань студентів існує чимало проблем. Одна з них полягає в тому, що до вищого навчального закладу приходять абітурієнти зі слабкими базовими знаннями, внаслідок чого вони не мають уяви про форми, засоби і методи пізнавальної діяльності і закріплення знань. Їм доводиться уже в процесі навчання опановувати нові елементи технології і культури розумової праці, що уповільнює процес засвоєння спеціальних знань.

Інша проблема полягає в тому, що діюча система підготовки фахівців не сприяє становленню професіоналізму випускників. В останні роки в робочих навчальних планах скорочувалась кількість годин, відведених на вивчення спеціальних дисциплін, існуючі дисципліни або об'єднувались, або штучно розривались на кілька невеликих дисциплін, які дублювали одна одну, спричиняючи труднощі при розробці робочих програм.

Існує також проблема в тому, як зацікавити студента самостійно опрацьовувати матеріал, як спрямувати його на засвоєння нових знань й оновлення уже здобутих, як організувати навчальний процес, щоби студент отримував задоволення від результатів пізнавальної діяльності і свого професійного розвитку.

Для того, щоби досягти позитивних результатів від контрольного

тестування, необхідно впроваджувати тести як постійний елемент навчання студентів впродовж всіх років їх навчання в університеті. Багато з вузів вбачають у такому підході глухий кут, оскільки це обмежує розумові здібності студентів, можливість творчо, неординарно мислити, тобто вважається, що тестування просто шкодить навчальному процесу. Адже тест – це формалізоване опитування.

Для студентів з творчою компонентою тестування часто виявляється некомфортним. В усному, діалоговому спілкуванні вони значно краще проявляють себе, свої знання і здібності. Крім того, відомо, що у певних осіб є психологічні бар'єри стосовно тестування. Це частіш за все невпевнені в собі, в своїх знаннях, особи, що сумніваються, або ті, хто має утруднення в умовах вибору. Зазвичай такі студенти запитують: «А можна дати дві відповіді?», тобто діють «з запасом» – а може щось і виявиться правильним. Тому оволодіння методикою тестування вимагає додаткової роботи зі студентами, спрямованої на формування умінь відповідати на тест. Для успішного проходження тестування важливо уміння концентруватись, виделяти головне, сутнісне у питанні тесту.

Особливе занепокоєння викликає і та обставина, що тестування не розвиває навички професійного мовного спілкування. Студенти, які блискуче проходять процедуру тестування, в усному спілкуванні не можуть сформулювати св'язаного опису різних аспектів професійної діяльності, з великим зусиллям застосовують професійну термінологію. Оскільки на факультеті економіки та бізнесу з цього року державний екзамен частково проводиться у формі усних відповідей на питання екзаменаційних билетів, необхідно впродовж всього терміну навчання розвивати і підтримувати усне спілкування зі студентами, навчати їх ясно і чітко викладати свою думку з професійної проблеми, що обговорюється. З нашої точки зору, орієнтація на суцільне тестування вбиває саму суть, зміст економічного знання. Знання, які завчені для тестів, пізніше успішно зтираються з «оперативної пам'яті» будь-якої нормальної людини як непотрібний мотлох, що необхідний один раз у житті і який не має ніякої самостійної цінності.

Висновки. Основою пошуку альтернативного методу перевірки теоретичних знань студентів є застосування тестових завдань. Цей метод має як позитивні, так і негативні сторони.

Позитивним моментом пропонованого методу є те, що студенти не мають часу на списування і за обмежений час можна виявити ступінь вивчення теми. Пропонована методика апробована на практичних заняттях протягом семестру. Вона безперечно дає очікувані результати, а студенти

ставляться до неї позитивно, і це відбувається не тому, що вони вважають її простішою за звичайне опитування, а через оперативність та прозорість результатів.

Проблеми, які виникають при впровадженні суцільного тестування полягають у тому, що це обмежує розумові здібності студентів, можливість творчо, неординарно мислити, не розвиває навички професійного мовного спілкування тобто вважається, що тестування шкодить навчальному процесу.

Підтвердженням сказаному є те, що в останні роки у вузах в масштабах країни проводиться тестування студентів з метою виявлення знань за отримуваною спеціальністю. Вражає те, що для досягнення успішних результатів студенти щоденно перед складанням тестів, образно кажучи, «б'ють» тести, замість занять по інших дисциплінах. В результаті досягаються дуже високі результати тестування при невисокому середньому балі навчання.

Бібліографічний список.

1. Давыдова Л.П. Организация самостоятельной работы студентов / Л.П. Давыдова. – М., 2005. – 212 с.
2. Майоров, А. Н. Теория и практика создания тестов для системы образования. / А. Н. Майоров. - М.: Народное образование, 2000.
3. Синяєва Л.В. Проблеми економічної освіти / Збірник науково-методичних праць з питань національно-громадського виховання студентів / ТДАТА. – Мелітополь, 2003. – 108 с.
4. Синяєва Л.В. Тести як форма оцінки якості знань. Матеріали науково-практичної конференції «Концептуальні підходи до підготовки спеціалістів з обліку та аудиту в сучасних умовах України». – Харків: ХІБМ, 2004. – 223с.
5. Синяєва Л.В. Проблеми підвищення конкурентоспроможності знань студентів. Матеріали науково-практичної конференції з проблем практичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах. 26-28 листопада 2003 р. – Полтава, 2004. – 152с.
6. Синяєва Л.В. Удосконалення форм і змісту індивідуальної та самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі. Збірник науково-методичних праць. (Випуск11). – Мелітополь: ТДАТУ, 2007

Summary. The problems that have arisen in higher education in Ukraine with the introduction of testing experts. The positive and negative aspects of the use of this technique.